

## NIRVANA - ALT ELLER INTET

Både hinduisme og buddhisme ser verden som et sted for læring. Og begge mener, at læringen sker via personlig erfaring. Hovedspørgsmålet lyder: Hvorfor findes vi? Svaret lyder: for at lære hvordan vi frigør os selv og realiserer vores virkelige potentiale. Så hvori består Buddhas afgørende opgør med hinduismen og datidens kultur? Hinduismens mål er at blive alt, buddhismens er at blive intet. I hinduismen opnår man frelse (moksha) ved at erkende sin guddommelige natur, så man kan blive forenet i evig lykke med alt (i Brahman). I buddhisme kan man overskride denne verden gennem forvandlingen til ren bevidsthed. Når man opnår dette, behøver man ikke længere iklæde sig en krop, og man kan opløse sig selv til evig ikke-eksistens i nirvana.

Godt nok betyder nirvana udslukkelse, men erkendelsen og den magt der følger med, giver enhver mulighed for at vælge at forblive i verden. En person der på den måde har opnået nirvana, men som stadig er i verden, kaldes en arhat. Men hvis man kan være udslukket og levende på samme tid, må der være to typer nirvana? Det nirvana man lever med, og så et man forsvinder i, når man forlader al eksistens. Denne sidste kategori kaldes parinirvana – det altomfattende nirvana. Man kan altså i denne verden støde på mennesker, der har opnået nirvana, man kan tale med disse og lære fra disse, fordi de har valgt at vente med at indtræde i parinirvana.

Efter sine erkendelser under bodhi-træet udbreder Buddha sin indsigt



Tempel på den thailandske ø Koh Chang. Muren er udsmykket med den otteleddede vejs hjul og indgangen vogtes af en gylden løve. Muren adskiller Dhammasala-templets område fra den profane verden (Foto: Stina Lundgren)

til en række disciple. Mest berømt er prædikenen i Benares. Her redegør Buddha for sin grundlæggende dharma – sin lære – i en logisk sammenhængende kæde. Årsagskæden er et billede på den karma, som verden er sammensat af. Årsagskæden udgør menneskets lenke til verden, og den forhindrer mennesket i at nå udslukkelse. Kan vi erstatte vores uvidenhed med viden, eller fjerne ethvert andet led i kæden, eksempelvis begæret, vil vi nå nirvana, hævder Buddha. Disciplene blev ifølge buddhalegenden den første gruppe buddhistiske munke (bhiksu), der forsøgte at følge middelvejen for at undslippe til nirvana. Den buddhistiske munkeorden, sanghaen, var grundlagt. Efter et langt liv som munk døde Buddha 80 år gammel.

## BUDDHAS ERKENDELSESLOGIK - OM OPLØSNINGEN AF MODSÆTNINGER I NIRVANA IFØLGE BUDDHAS LÆRE

Hensigten med Buddhas tænkning er en nedbrydning af forestillinger om modsætninger, sandhed og logik, som er bundet til den verden, vi er i. Men skabes der ikke en ny opfattelse af sandhed, hvor den nedbrudte logik erstattes af Buddhas brug af logik, som jo netop er baseret på den verden, vi er en del af? Buddha omgår delvist denne kritik ved i sidste ende bare at henvise til, at man selv må opleve erkendelse under meditationen. Derfor kan buddhisme i princippet reduceres til meditation og herunder den mystiske og transcendentale oplevelse af "Det evige nu".

### Modsætninger/Dualitet

Modsætninger vi lever efter:  
Godt - Ondt. Glæde - Sorg  
Lykke - Ulykke. Kærlighed - Had  
Mæthed - Sult. Lyst - Pligt  
Rigdom - Fattigdom  
Liv - Død. Jeg - Andre

### Begær

Fordi vi begærer den mening, det giver at se alt i modsætninger, skaber vi selv mening med vores bevidsthed

### Lidelse

Dette begær efter mening ender altid i grundvilkåret lidelse

### Dharmavejen

Man må nå til den erkendelse, at der ingen værdi er.

Da alt bare er, og verden er, som den er, følger det, at der ikke findes nogen værdi. Men der er stadig lidelse.

### Uvidenhed

Dermed lever vi i modsætningerne (som godt og ondt), vi selv har skabt. Men verden er i virkeligheden bare.

Der er fx intet godt og ondt. Hvis alting bare er, er der slet ingen modsætninger

Kærlighed? Had? Jeg? Dig? Det gør ingen forskel. Er der ingen forskel, er det intet at frelse. Der er kun lidelse at undslippe.

### Enhed

Er der ingen forskelle er alt ét.

### Udslukkelse

Erfaringen af dette giver NIRVANA - udslukkelse

### Bodhi

Erkendelse af dette er oplysning - BODHI

### Tomhed

Men er alting ét, er der heller intet 'ét'; for der er kun et 'et', hvis der er noget i modsætning til et 'et'. Intet 'andet' betyder altså intet 'et'. Der er derfor grundlæggende intet: Intet jeg, ingen sand verden, kun tomhed